

Håller dörren på att stängas för utländska direktinvesteringar?

Onsdagen den 17 februari, 2010

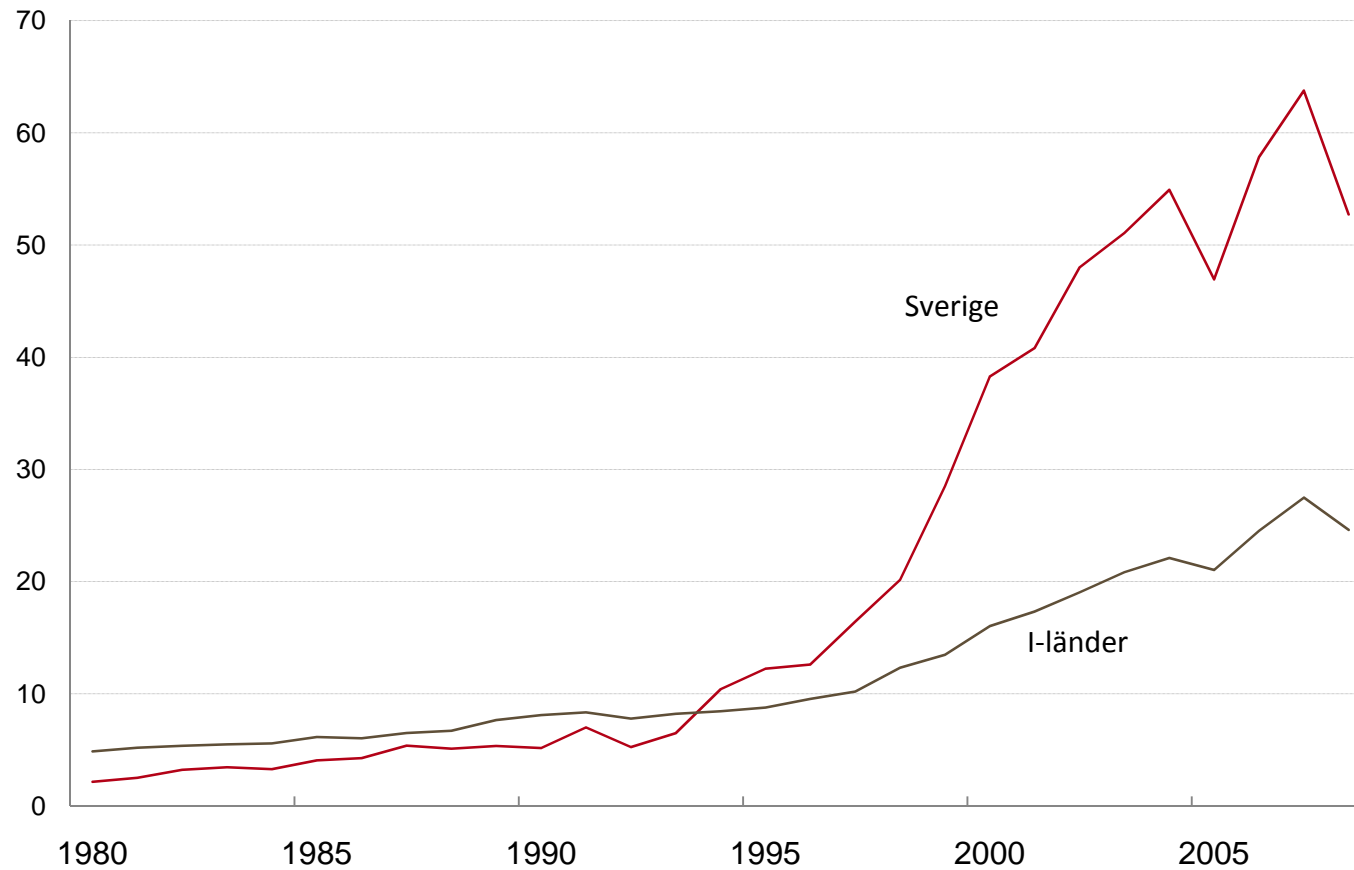
Handelsminister Ewa Björling

Bör utländska direktinvesteringar särbehandlas?

Lars Persson, Institutet för Näringslivsforskning

Procent
av BNP

Värdet av ingående direktinvesteringar 1980-2008

Källa: UNCTAD

Vad förklarar direktinvesteringar?

- Vissa företag har speciella kunskaper eller tillgångar (teknologier, varumärken eller organisation). Endast företag som är *tillräckligt effektiva* kommer att expandera utomlands.
- Motiv för utlandsinvesteringar:
 1. Bättre tillgång till utländska marknader genom att undvika handelshinder
 2. Tillgång på billiga produktionsfaktorer.

Samhällsekonomiska effekter av direktinvesteringar

- Direktinvesteringar kan *öka* välfärden i värdlandet
 - Överföring av teknologi
 - Skapande av arbetstillfällen
 - Ökad konkurrens på produktmarknaden
 - Synergier som ökar produktivitet
 - Höga uppköpspriser av inhemska målföretag

Särbehandling av utländska investeringar?

- Marknaden premierar effektiva utländska direktinvesteringar.
- Särbehandling bör endast ske om specifikt marknadsmisslyckande för utländska investeringar föreligger.

Positiv särbehandling av utländska investeringar

- Om utländska företag
 - (i) har begränsad information: informations-spridning om näringslivet motiverad.
 - (ii) möter duplikationskostnader: harmonisering eller standardisering motiverad.

Negativ särbehandling av utländska investeringar

- "National champions": Inhemska företag som skall bli ledande på världsmarknaden.
- Riskfyllt att blockera gränsöverskridande fusioner.
- Skillnader i företagsbeskattning och ägarförhållanden kan leda till ineffektiva utländska förvärv.

Slutsatser

- Marknaden premierar effektiva investeringar. Öppenhet mot utländska direktinvesteringar är därmed motiverad.
- Endast om det föreligger något marknadsmisslyckande som är specifikt för utländska ägare finns anledning till särbehandling:
 - (i) informationsproblem
 - (ii) duplikationskostnader
 - (iii) inhemsk monopolisering

Slutsatser, forts

- Den internationella strukturomvandlingen sker i allt snabbare takt.
- I en global ekonomi behövs en näringslivspolitik som stimulerar både utländska och inhemska investeringar.

Håller dörren på att stängas för utländska företagsförvärv?

Fredrik Sjöholm, Institutet för Näringslivsforskning

Utländska direktinvesteringar minskar

- Krisen minskar viljan och förmågan att investera
 - Efterfrågan på varor och tjänster minskar
 - Svårare att finansiera investeringar
- Länder har blivit mer reserverade till uppköp av inhemska företag
 - Fler regleringar som hindrar inflöde av utländska företag
 - Mer negativ syn på marknadskrafter och fri kapitalrörlighet
 - Mer positiv syn på statliga regleringar

USA – Säkerhetspolitiska överväganden

- Nervositet vid utländska uppköp av infrastruktur och "känslig" industri
- Kina och Mellersta Östern röner extra stor misstänksamhet
 - Statliga företag och statliga investeringsfonder
 - Auktoritära regimer
- Ökade möjligheter att stoppa uppköp

Storbritannien – British jobs for British workers

- Traditionell frihandelsvän och allierad till Sverige
- Näringsminister Peter Mandelson

I am keeping a weather eye on this area (utländska företagsköp), because I have started to become concerned that over a lengthy period of time, certainly not overnight, U.K. manufacturing could be a loser.
- Finansmarknadsminister Paul Myners

Allt för enkelt för utlänningar att förvärva brittiska företag
- En (felaktig) tro att utländska företag är negativt för sysselsättning ligger bakom den nya retoriken

Frankrike – ny vår för fransk protektionism

- Sarkozy på korståg mot globalisering
- Statlig granskning av uppköp sedan 2005
- Uppköp stoppas i särskilt strategiska industrier såsom youghurt
- Jobb i franska företag ska tas hem till Frankrike

Kina – mittens rike endast för noga utvalda

- Ekonomisk nationalism växer i samma takt som BNP
- En selektiv investeringsregim blir allt mer restriktiv
 - Nya regelverk försvårar företagsförvärv
 - Ett antal sektorer är helt stängda för utländska företag
 - Ekonomisk/politisk säkerhet ett argument mot utländska företag
- Politiken syftar till att få fram framgångsrika inhemska företag
- Asymmetri mellan kinesiska uppköp i väst och västs möjligheter till uppköp i Kina riskerar att leda till internationella konflikter

Summering – Oroande förändringar kan skönjas

- Protektionistiska strömningar i de flesta länder
- Olika anledningar
- Än så länge är skadan begränsad
- Nya institutioner, nya regelverk och en förändrad syn på regleringar kan innebära betydande framtida restriktioner

Att mota John, Jacques och Jiang i grind

- Ledarskap för öppenhet
 - Politiska utfästelser måste också implementeras
 - Nya protektionistiska åtgärder införs kontinuerligt
- Internationella avtal för investeringar
 - Saknas internationellt regelverk
 - Existerande regelverk ofullständiga och tandlösa
 - Nationella regleringar otydliga
- Regler för statliga investeringsfonder
 - Ökad transparens

Krisen och den förtäckta protektionismen

Lars Oxelheim,
Institutet för Näringslivsforskning och Lunds
universitet

Dimensioner av protektionism

- Transparent protektionism
 - Förtäckt protektionism skall här tolkas som icke-transparent protektionism
- => Den globala kapplöpningen om produktionen och arbetstillfällena

Varför tro på ett ökat bruk av icke-transparenta protektionistiska medel?

- Historiska analogier
- Kriserna – finans såväl som ekonomisk
- Nya konkurrenter på världsmarknaden
 - Kina och Indien
 - kampen om kunskapsintensiva investeringar och jobb
- Hårdare kontroll av synlig protektionism
- Paketeringsmöjligheter

En krympande paj med protektionism i det godas namn i olika former – paketering som skymmer!

- Penningpolitik
- Klimatpolitik
- Terrorbekämpning
- Harmonisering

Problem och Incitament inom EU

- Konvergerande politik inom **EU/EMU!** Hur ökas attraktiviteten för ett perifert land? Krävs kanske något som kompenserar det geografiska läget?
 - Inbjudande att använda ekonomiska ekvivalenter till **anabola steroider** som medel för att som politiker på kort tid kunna uppvisa resultat
- => Uppkomsten av ny form av **politisk risk** på företagsnivå som kan påverka framtida ekonomisk tillväxt

Icke-transparenta medel

Godartade eller elakartade!

- Subventioner och skattefördelar
- Mjukare tolkningar av internationella avtal
- Nationalistiska vinklingar
- Cykliska och geografiska faktorer
- Information och byråkrati

Icke-transparent protektionism

Subventioneringar

- Bidrag
- Skatteförmåner
- Mjuka lån
- Tillföra aktiekapital - JV
- Garantier

Vaga tolkningar av internationella avtal

- Social dumpning
- Miljödumpning

Nationalism

- "Buy american goods"

Historiska effekter av subventioner Incitament för FDI:s inom bilindustrin i USA

Tabell 1. Estimerade incitament för FDI projekt inom bilindustrin, åren 1980-2000

Date of package	Country of project	Investor	Amount/job (US\$)	New jobs/investment
1980	United States	Honda	4.000	-
1983	United States	Nissan	17.000	1.300 jobs
1983	United States	Mazda-Ford	14.000	3.500 jobs
1985	United States	GM Saturn	27.000	3.000 jobs
1985	United States	Mitsubishi-Chrysler	35.000	2.900 jobs
1985	United States	Toyota	50.000	3.000 jobs
1986	United States	Fuji-Isuzu	51.000	1.700 jobs
1993	United States	Mercedes-Benz	170.000	1.500 jobs/US\$ 300m
1994	United States	BMW	79.000	1.900 jobs/US\$ 800m
1997	United States	DaimlerChrysler	100.000	3.500 jobs/US\$ 750m
1998	United States	Toyota	69.000	2.300 jobs/US\$ 1.2bn
1999	United States	General Motors	60.000	3.800 jobs/US\$ 500m
2000	United States	Honda	105.000	1.500 jobs/US\$ 400m

Källa: Oxelheim, L. & Ghauri, P. (2008). EU-China and the non-transparent race for inward FDI. *Journal of Asian Economics*, 19, 358-370

Bilindustrin i nutid

Saab/Trollhättan mot Rüsselsheim/Tyskland

- GM:s utspel - en av många tänkbara former
- Lokal, regional och nationell mobilisering => provkarta på åtgärder för att skydda arbetstillfällena
- Statsminister Perssons resa
- Förbundskansler Schröders industriella krigsförklaring

Bilindustrin i nutid (fortsättning)

- Tyska regeringens val av Magna som ett sätt att rädda tyska arbeten
- Franska regeringens stödlån till bilindustrin betingat av användning i franska fabriker
- Kinas krav på andelen kinesiska insatsvaror i kinesiska bilar
- Försök med riktade premier för bilbyten "cash for clunkers"

Protektionistiska åtgärder

Exempel på icke-transparenta protektionistiska åtgärder

- Finansiella sektorn, nödlån till krisdrabbade banker
- "Buy America" program
- "Buy China" program
- "Buy Sweden" uppmaning
- Penningpolitiska åtgärder, svenska riksbanken

Förklädd protektionism

EU och protektionism

EU:s funktion och regleringar som omger statsstödet

Enligt regleringarna är protektionism
i stor utsträckning otillåten

EU och protektionism

- undantag från huvudregeln att statsstöd är otillåtna

1) *Särskilda* undantagsfall gällande statsstöd

2) *Allmänna* undantagsfall gällande statsstöd

tillämpliga i kristid

..... avhjälpa allvarlig störning i medlemsstats
ekonomi

Undantagsreglerna?

- När arbetslösheten stiger till historiska toppar kan undantagsreglerna åberopas
- Kapplöpningen om arbetstillfällena tar fart
 - **kunskapsintensiva investeringar**
 - **skräddarsydda företagspaket**

Implikationer och framtid

Det är i krisens stund vänskapen testas!

- En **dynamisk process** i ett inledande skede
- EU:s acceptans för åtgärder under krisen
 - Undantagsreglerna ger öppningar
 - Uttalat stöd för mjukare tolkning av stadsstödsreglerna
 - Stabilitetspaktens urlakning
- Kinas roll i kampen om de kunskapsintensiva investeringarna
- Växelkursproblematiken (yuanen, euron, kronan,...)

=> **EU:s sammanhållning hotas**

Att beakta!

- Små nationer som de nordiska blir förlorare
- Förhindra att icke-transparenta dragkampen leder till återinförandet av kapitalkontroller och ett stort steg tillbaka från vad som vunnits med globaliseringen
- Behov av stark global instans med möjligheter att kraftfullt utdöma påföljd – en motsvarighet till WTO på investeringsområdet

Krisen och den förtäckta protektionismen

Tack...

Bensträckare i 10 min

09.35 **Kommentar**

Statssekreterare Gunnar Wieslander

09.45 **Kommentar**

Alf Göransson, vd och koncernchef, Securitas AB

10.00 **Frågestund med medverkande**

Moderator: Martin Ådahl, chef tankesmedjan
FORES

Kommentar

Statssekreterare Gunnar Wieslander

Kommentar

Alf Göransson, vd och koncernchef,
Securitas AB

Frågestund

Moderator: Martin Ådahl, chef
tankemedjan FORES